

Casa Verdi – et plejehjem som karrierekanon

I Italien findes et plejehjem, som kaldes et hvilehjem, hvor ældre, pensionerede musikere underviser musikstuderende, som også bor på hjemmet. Måske dette kunne være en model at blive inspireret af?

I forbindelse med en rejse til Milano i Italien fik jeg mulighed for at besøge hvilehjemmet Casa Verdi og interviewe Bissy Roman, en 94-årig musikpædagog som bor og arbejder på stedet. Vi skulle tale om hendes liv og syn på alderdommen. I stedet talte vi om arbejdsliv, talentudvikling og brug af netværk. Mødet med Bissy fik mig til at tænke over, hvordan beboere opfattes (og opfatter sig selv) på danske plejehjem. For mig ser det ud, som om beboere, personale, musikstuderende og frivillige i Casa Verdi sammen skaber et rum for både kontinuerlig selvudvikling hos beboerne og for talentudvikling af musikstuderende (og frivillige). På baggrund af samtalerne med Bissy, et indblik i forskningen på området (Nakrim, 2015), samt egen erfaring som både pårørende og tidligere sygeplejerske på et plejehjem, mener jeg, at det er tid til at tænke nyt om dét, vi i dag kalder plejehjem.

Internationalt og nationalt har forskere og klinikere gennem de sidste 20 år forsøgt at skabe kulturforandringer på plejehjem ved at arbejde med personcentreret pleje (PCP) (Zimmerman, Shier & Saliba, 2014). Formålet er at øge plejehjemsbeboeres livskvalitet og kvaliteten af plejen bl.a. ved at reducere institutionalisering og tiltrække kvalificeret arbejdskraft til plejehjem (Rahman & Schnelle, 2008; Zimmerman, Shier & Saliba, 2014; Nakrem, 2015; Sundheds- og Ældreministeriet, 2016). Desværre viser undersøgelser, at selv om kvaliteten af plejen langsomt stiger, er det tilsyneladende stadig vanskeligt at undgå institutionalisering samt tiltrække den rigtige arbejdskraft. Mit bud er at arbejde med (profil)plejehjem som en slags karrierekanon for både beboere, studerende og

frivillige. Tænk hvis vi kunne skabe et sted, hvor både gamle og unge stod i kø for at komme til at bo, fordi de reelt ønskede at være der? Et sted, hvor personalet stod i kø for at arbejde, fordi kvaliteten, arbejdsmiljøet og udviklingsmulighederne var i top.

Det første møde

Da jeg trådte ind på Casa Verdi blev jeg mødt med operaarier og klaveretuder. I et øvelokale akkompagnerede en ældre beboer en ung musikstuderende, der sang:

“

Idéen var at skabe et sted for ubemidlede pensionerede musikere, så de kunne leve deres sidste tid i et musikalsk fællesskab med mulighed for at praktisere og/eller lytte til den musik, de elskede

'La donna é mobile' fra Rigoletto. Smukke klaver- og violintoner sivede ud fra andre øvelokaler. Stedet emmede af vitalitet, og mennesker i pænt tøj – med og uden rollatorer og kørestole – gik/kørte forbi og hilste høfligt og nysgerrigt på mig. Bissy Roman sad i en opholdsstue og talte opslugt med en gruppe mennesker. Hun var klædt i en rød bluse med store guldsmykker om halsen og på fingrene, rød læbestift og bølgende kastanjebrunt hår, der sad, som om hun lige var trådt ud af en frisørsalon. Hun smilede og pegede inviterende mod en stol. Gruppen bestod af Emilia, en kvinde i 50'erne, der arbejder som frivillig i huset, samt af Shin (Korea), Alberto (Italien) og Niko (Danmark), der alle var musikstuderende i 20'erne og tog timer hos Bissy Roman flere gange om ugen.

Casa Verdi

Casa Verdi er bygget af komponisten Giuseppe Verdi (1813-1901) til ældre ubemidlede sangere og musikere i 1901. Bygningen ligner et lille slot og ligger omgivet af en plads centralt i Milano. Det er store gader, butikker, restauranter, grønne åndehuller og teatre tæt på pladsen. I modsætning til datidens alderdomshjem insisterede Verdi på at kalde stedet for et hvilehjem for musikere (*Casa di Riposo per Musicisti Giuseppe Verdi*). Idéen var at skabe et sted for ubemidlede pensionerede musikere, så de kunne leve deres sidste tid i et musikalsk fællesskab med mulighed for at praktisere og/eller lytte til den musik, de elskede. Med navn og byggestil gjorde Verdi oprør mod datidens syn på alderdommen. Modsat de tarvelige og spartanske indrettede alderdomshjem brugte han en stor del af sin formue på at bygge og indrette

hvilkehjemmet ud fra høje kunstneriske standarder og krædede for det æstetiske. Der er marmortrappes, koncertsale, øvelokaler, adgang til de bedste instrumenter, spisesale, lounges, malerier på vægge og lofter, fællesarealer med eksklusive møbler i træ og fine stoffer, kirke, gårdhave samt private lejligheder og værelser til beboerne. En del af den formue, Verdi efterlod til drift, blev brugt til at opkøbe 120 lejligheder i Milano. I dag finansieres stedet primært af disse lejeindtægter, men også af indtægter fra beboernes husleje samt af gavmilde donationer fra velgørere. Der er ansat sygeplejersker, assistenter, rengøringspersonale, kokke og læger på daglig basis. Derudover er der fast tilknyttede frivillige, frisører, fodterapeuter, massører med mere. I alt bor der 80

Lotte Evron

Ph.d., sygeplejerske og lektor på Københavns Professionshøjskole og ekstern lektor på Institut for Folkesundhed, Århus Universitet.
loev@kp.dk

personer fra sidst i 60'erne til omkring 100 år i mindre og større boliger, alt efter om de er par eller alene og afhængig af deres økonomiske situation. Siden 1993 har der desuden boet 15 musikstuderende, som betaler et symbolsk beløb i husleje, og som derudover skal bidrage til det sociale fællesskab gennem musikken, deltagelse i måltider og samtale med beboerne. Der er lange ventelister for at komme ind både for beboere og studerende.

Det hollandske plejehjem Humanitas blev for ca. seks år siden kendt for at tilbyde unge studerende en gratis bolig samt mad med det formål at skabe liv og styrke fællesskaber på tværs af generationer på stedet. Den model er udbredt til mange andre lande og i flere danske kommuner er modellen blevet tilpasset, så unge tilbydes billige boliger mod at skulle spise sammen med plejehjemsbeboerne eller på andre måder hjælpe til. Ud over eksperimenter, hvor unge mennesker gennem en tidsbegrænset periode følges af et tv-hold (DR2, 2018), ser det ikke ud til at billige ungdomsboliger tæt på plejehjem er attraktive for unge mennesker i Danmark. Det er tilsyneladende ikke nok 'bare' at sætte unge og gamle sammen i et boligområde. Med afsæt i Casa Verdi-modellen kunne vi i stedet skabe særlige tværgenerationelle interessefællesskaber, hvor gamle mennesker (med behov for hjælp) og yngre mennesker (under uddannelse) med samme passion får forstærket deres følelse af selv, værdi og meningsfuldhed. Mine møder med mennesker fra Casa Verdi peger på, at det ligefrem er muligt at skabe produktive møder og karriereudvikling for både de unge og gamle beboere, samt muligvis lette overgangen fra arbejdsliv til pension og ændre omverdens syn på de ældre beboere. I Casa Verdi-modellen bliver mennesker med nedsat funktionsevne og

høj alder af sig selv og andre betragtet som betydelige ressourcer, der bidrager aktivt til andres og egen (karriere)udvikling. Lad os blive inspireret af dette syn på alderdommen og bygge nye tværgenerationelle fællesskaber baseret på deltagernes passion for et emne.

Referencer

- Sundheds- og Ældreministeriet. (2016). *National undersøgelse af forholdene på plejecentre*. Sundheds- og Ældreministeriet, København.
- Nakrem, S. (2015). Understanding organizational and cultural premises for quality of care in nursing homes: an ethnographic study. *BMC Health Services Research*, 15:508.
- Rahman, A.N. & Schnelle, J.F. (2008). The Nursing Home Culture-Change Movement: Recent Past, Present, and Future Directions for Research, *The Gerontologist*, 48(2), s. 142-148.
- Zimmerman, S., Shier, V. & Saliba, D. (2014). Transforming Nursing Home Culture: Evidence for Practice and Policy, *The Gerontologist*, 54(Suppl_1), S1-S5.
- DR2. 2018. *180 dage på plejehjem*. [online]. Tilgængelig på: <https://www.dr.dk/tv/se/180-dage-pa-plejehjem/-/180-dage-pa-plejehjem-1-6>. [Tilgået 12/9 2019].